

LAUSUNTO

Helsinki 30.1.2015

Viite: Lausuntopyyntö VM093:00/2013

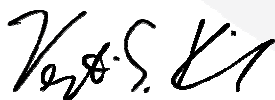
Asia: Hallituksen esitys metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveystieteellinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on 200 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäsenenä 66 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Liitteenä SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n kannanotto yllämainitussa asiassa.

Lisätietoja: yhteiskuntasuhdepäällikkö Timo Lehtinen, timo.lehtinen@soste.fi; 040 158 2212

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Society for Social and Health

www.soste.fi

1. Metropolihallintolakiin liittyvät kysymykset

1a. Metropolihallinnon perustamisen tarkoitus ja tavoitteet

SOSTE pitää metropolihallinnon luomisen lähtökohtia ja lakiuudistuksen tavoitteita kannatettavina. Metropolihallintoalue muodostaa yhtenäisen työssäkäyntialueen, ja alueen tasapainoinen kehitys edellyttää yhtenäistä hallintoa. Yhtenäisellä metropolihallinnolla pystytään vähentämään alueen kuntien epätervettä kilpailua ja parantamaan maankäyttöä sekä vähentämään alueen sisäistä segregatiota. Tämä on keskeistä, sillä alue on Suomen taloudellinen veturi ja tulee kasvamaan myös jatkossa voimakkaasti.

Hyvä hallinto edellyttää demokratiaa ja asukkaiden kuulemista päätöksenteossa. Demokraattisesti valittavien päätöksentekijöiden lisäksi järjestöjä ja muita metropolialueen toimijoita tulee kuulla kaikessa näitä koskevassa päätöksenteossa. Lakiesityksen yksityiskohtaisiin perusteluihin kirjatut sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävä kehityksen periaatteet luovat hyvän lähtökohdan metropolialueen kehittämiseksi. Kirjattujen periaatteiden savuttamiselle tulee taata lakiuudistuksen yhteydessä riittävät taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset.

1b. Metropolihallinto ja sen jäsenkunnat

Metropolihallinnon jäsenkunnat muodostavat yhtenäisen sekä yhteen kasvaneen yhdyskuntarakenteellisen ja toiminnallisen kokonaisuuden. Lähtökohtaisesti metropolihallintoa koskeva lainsäädäntö tulee säätää sellaiseksi että se kestää aikaa. Myös ehdotetun metropolihallinnon ulkopuolinen Uusimaa kehittyy ja kasvaa lähivuosina. Siksi lainsäädäntö tulee laatia niin, että ehdotetun metropolihallintoalueen ulkopuolelle jäävien kuntien on tarvittaessa mahdollista liittyä metropolialueeseen ilman lainsäädännöllisiä esteitä.

1c. Metropolihallinnon toimiala ja metropolihallinnolle siirrettävät tehtävät

Lakiluonnoksessa metropolihallinnolle säädetään pääasiassa strategisen tason tehtäviä. Säädetty tehtävät liittyvät maankäyttöön, asumiseen, liikenteeseen, aluekehittämiseen sekä ympäristöpalveluihin. Säädetty tehtävät ovat luonteeltaan ylikunnallisia, ja soveltuvat SOSTEn näkemyksen mukaan hyvin metropolihallinnon hoidettavaksi. Metropolihallinnon tehtävät ovat oikean suuntaisia, mutta toimintavaltuudet jäävät luonnoksessa liian suppeiksi. SOSTE on pettynyt siihen että metropolihallinnon toiminta keskittyy luonnoksessa liikaa strategisen tason suunnitteluun.

Toimivan ja tehokkaan maankäytön suunnittelun kannalta yhteinen metropolikaava on tarpeellinen työväline. Metropolikaavan ja järkevän kaavoitustoiminnan avulla metropolialue voi

vastata voimakkaaseen väestönkasvuun, riittämättömään asuntotuotantoon, yhteiskuntarakenteen eheyttämiseen ja koko seudun maankäytön kehittämiseen. Metropolikaavan avulla on mahdollista toteuttaa käytännössä lakiesityksen perusteluihin kirjattuja sosiaalisen, taloudellisen ja ympäristön kannalta kestävän kehityksen periaatteita.

Muilta osin segregatiota ja eriarvoisuuden kasvua torjuvat toimet on ohitettu lakiluonnoksessa lähes täysin. Kärjistynyt eriarvoisuus ja hyvinvointierot johtavat vakavimmillaan yhteiskuntarauhan järkkymiseen. Taloudellisen eriarvoisuuden ja terveyserojen kasvu sekä alueiden ja ihmisten kokemusmaailmojen eriytyminen ovat keskeisiä metropolialueen riskitekijöitä ja hyvinvoinnin uhkia. Näiden riskien ehkäiseminen edellyttää toimia myös metropolitasolla.

Lakiesityksessä on turvattu mahdollisuus tarvittaessa laajentaa metropolihallinnon tehtäväkenttää nyt esitellyistä tehtävistä. SOSTEn kannattaa kirjausta ja näkee että viimeistään metropolihallinnon vakiinnuttua tehtäväkenttää tulee laajentaa nyt esitetystä.

Yksittäisistä toiminnoista SOSTE kannattaa TE-toimistojen siirtämistä metropolihallinnon alaisuuteen. Työvoimapalvelujen kehittäminen ja kehittämisessä tapahtuneiden viimeaikaisten virhearvioiden korjaaminen vaatii tiivistä eri viranomaistahojen yhteistyötä, ja tämä on mahdollista parhaiten metropolihallinnon alaisuudessa. Siirron yhteydessä ammatillinen kuntoutus olisi mahdollista kytkeä nykyistä tiiviimmin osaksi muuta kuntoutustoimintaa. TE-toimistojen lisäksi toisen asteen koulutus tulisi SOSTEn näkemyksen mukaan sijoittaa metropolihallinnon alaisuuteen. Toisen asteen koulutus on luonteeltaan alueellista, ylikunnallista toimintaa, jonka sijoittuu tarkoituksenmukaisimmin metropolihallinnon alaisuuteen.

1f. Aukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

SOSTE suhtautuu positiivisesti lakiesitykseen kirjattuihin periaatteisiin metropoliasukkaiden aloiteoikeudesta ja neuvoa-antavista kansanäänestyksistä. Aukkaiden ja heitä edustavien järjestöjen osallisuus ja vaikuttamismahdollisuus tulee turvata laajasti uudessa rakenteessa. Kansalaiskyselyjen mukaan ihmisillä on halu osallistua ja vaikuttaa, mutta kokemus on, että kanavia on riittämättömästi.

4. Lausunnonantajan esille ottamat muut kysymykset ja asiat

Samaan aikaan metropolihallintoa koskevan lainsäädäntötyön kanssa on ollut käynnissä myös kuntarakenneuudistus sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneuudistus. Lisäksi kuntien ja valtion työnjakoa sekä kuntien tehtävien määrää ollaan muuttamassa. SOSTE näkee

rakenteelliset uudistukset tarpeellisina. Toimivan ja kansalaisten hyvinvointia tukevan lopputuloksen aikaansaamiseksi osin päällekkäisiä muutosprosesseja tulee koordinoida ja muutosten yhteisvaikutukset tulee huomioida päätöksenteon yhteydessä.